

29. 9. 2011

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Trestní odpovědnost právnických osob a státní organizace

V současné době prochází druhým čtením v Poslanecké sněmovně návrh zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim^[1] (dále jen „TOPOZ“). Podle § 1 odst.1 jeho návrhu bude TOPOZ upravovat „podmínky trestní odpovědnosti právnických osob, tresty a ochranná opatření, které lze za spáchání stanovených trestných činů právnickým osobám uložit, a postup v řízení proti právnickým osobám“. Z takové trestní odpovědnosti mají být podle stejného návrhu vyloučeny některé právnické osoby, a to takto:

„§ 6

Vyloučení odpovědnosti některých právnických osob za trestný čin

(1) Podle tohoto zákona nejsou trestně odpovědné

a) Česká republika,

b) územní samosprávné celky při výkonu veřejné moci.

(2) Majetková účast právnických osob uvedených v odstavci 1 na právnické osobě nevylučuje trestní odpovědnost takové právnické osoby podle tohoto zákona.“

K vymezení toho, **co se rozumí Českou republikou**, uvádí důvodová zpráva následující:

„Vyloučení České republiky z trestní odpovědnosti podle navrhovaného zákona představuje vyloučení všech organizačních složek státu, a to nejen z důvodu, že tyto nejsou právnickými osobami (§ 3 a § 51 zákona č. [219/2000](#) Sb.). Česká republika – stát, který sám je právnickou osobou, je souborem organizačních složek státu vykonávajících v rámci své působnosti nebo předmětu činnosti funkce státu (včetně činností s tím souvisejících), které také vykonávají vlastnická a jiná majetková práva státu formou příslušnosti k hospodaření s majetkem státu. Z povahy organizačních složek státu vyplývá, že uplatnění trestní odpovědnosti vůči organizačním složkám státu je vyloučeno; stát by trestal sám sebe. Pokud bude u organizační složky státu zjištěno jednání podléhající trestní odpovědnosti, půjde o trestní odpovědnost fyzické osoby, ať už půjde konkrétně o osobu oprávněnou jednat jménem státu (§ 7 zákona č. [219/2000](#) Sb.) nebo jinou osobu zařazenou v organizační složce

státu k výkonu práce.“

Výklad obsažený v důvodové zprávě je nepřesvědčivý a k právní jistotě nepřispívá, neboť v ní zmíněný zákon č. [219/2000](#) Sb. o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, v platném znění, rozlišuje **organizační složky státu, které nejsou právníckými osobami** (§ 3 cit. zákona) a ostatní **státní organizace** (§ 54 a násl. cit. zákona), **které právníckými osobami jsou a** ve vymezených právních vztazích jednají vlastním jménem včetně účasti v řízení před soudy, přičemž zvláštní postavení pak mají ještě státní podniky a Budějovický Budvar, národní podnik. Zmíněný zákon rovněž vymezuje (§ 28 a násl.) podmínky majetkové účasti státu na jiných právníckých osobách, přičemž **TOPOZ právnícké osoby s majetkovou účastí státu výslovně trestní odpovědnosti podřizuje.**

Jelikož podle cit. zákona organizační složky státu právníckými osobami nejsou, TOPOZ se na ně i bez potřeby jakékoliv další argumentace nevztahuje. Lze se tedy domnívat, že důvodová zpráva se snaží pod zákonem definovaný pojem „organizační složka státu“ zahrnout i „ostatní státní organizace“, které ovšem právníckými osobami jsou; to by znamenalo, že bychom pod tímtež pojmem někdy měli rozumět všechny organizační formy, jimž stát svěřuje hospodaření se svým majetkem, a jindy jen organizační složky státu ve smyslu cit. zákona; to ale ze zmíněného zákona, TOPOZ samotného či z jiného právního předpisu dovozovat nelze a přinášelo by to zjevně právní nejistotu.

Vynětí právníckých osob, hospodařících se státním majetkem, z režimu TOPOZ, má ale samozřejmě (možná s výjimkou státních podniků) **své nepochybné opodstatnění.** Např. trest propadnutí majetku přece nelze uložit někomu, kdo žádný vlastní majetek nemá a jen hospodaří s majetkem státním, přičemž důsledkem uložení takového trestu má být přechod vlastnictví k propadlému majetku na stát, což u majetku, který již ve státním vlastnictví je, jistě není třeba. Sotva myslitelné jsou mj. i další tresty, zejména zákaz činnosti, což je nejvíce patrné u státních organizací, které jsou právníckými osobami a mají přívlástek Národní - např. bylo by v Česku možno vydat absurdnější rozhodnutí, než zakázat Národnímu divadlu hrát divadlo ?

Jsem přesvědčen, že v zájmu právní jistoty u tak razantního zákona, jakým má být TOPOZ, není přijatelné ponechávat výklad toho, která právnícká osoba je podřazena pojmu „Česká republika“ a která nikoliv, pouze na orgánech aplikace práva. Pokud tedy nelze nalézt jednoznačné a úplné řešení v nyní platných právních předpisech, bylo by namísto tento pojem vymezit přímo v TOPOZ. Jedním z možných řešení by mohlo být doplnění jeho ustanovení § 6 o odstavec 3 v tomto znění:

3) Pro účely tohoto zákona se Českou republikou rozumějí organizační složky státu a státní organizace, hospodařící s majetkem státu, i pokud jsou právníckými osobami podle zvláštního zákona.

JUDr. Zdeněk Klouček
advokát

[Klouček Sládek Topinka & Džmuráňová](#),
advokátní kancelář

Na Perštýně 1
110 00 Praha 1

Tel.: +420 234 251 280

Fax: +420 234 251 282
e-mail: lawyers@hkstd.cz

[1] Parlament ČR, Poslanecká sněmovna, 2011, VI. volební období, sněmovní zisk č. 285/0, zveřejněný na internetové adrese >>> [zde](#).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Podmíněné upuštění od trestního stíhání: racionální odklon u právnických osob](#)
- [Zkreslené vzpomínky v trestním řízení vedeném pro pohlavní zneužívání](#)
- [Přenositelnost důkazů z daňového do trestního řízení](#)
- [Praktický návod na úspěch žádosti o podmíněné propuštění od roku 2026](#)
- [Přijetí prohlášení viny a povinnost soudu vypořádat námitky poškozeného](#)
- [Podmínky pro uložení trestu vyhoštění cizince](#)
- [Zamyšlení nad systémem alternativních trestů: poznámky na pozadí mezinárodní vědecké konference „Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right?“](#)
- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)
- [Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice](#)
- [Změna způsobu určování výše peněžité pomoci obětem: Řešení všech dosavadních problémů?](#)
- [Uplatnění adhezního nároku v trestním řízení a správním řízení](#)